

NOTAT

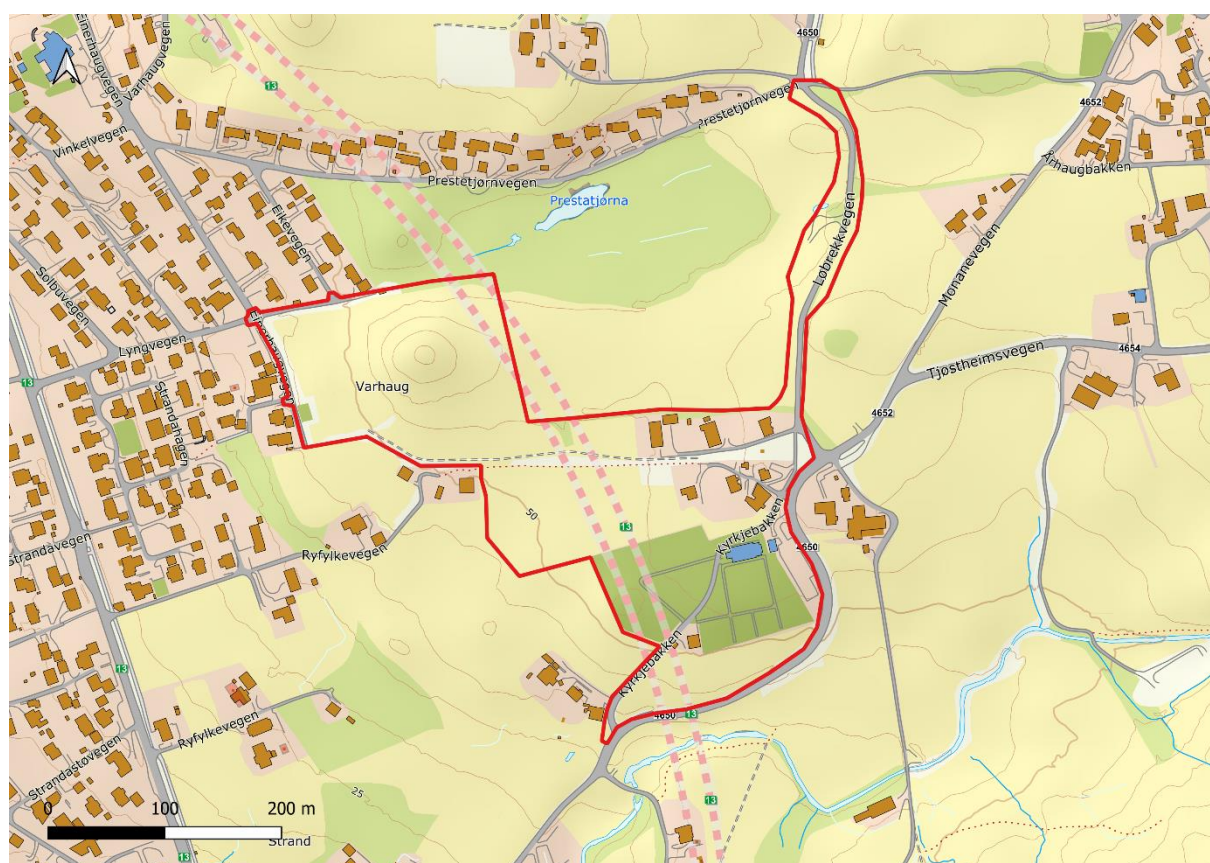
Vår ref.: PF-03527

Dato: 29.10.2024

Biologisk kartlegging ved Strand kyrkjegard, Strand kommune

Bakgrunn

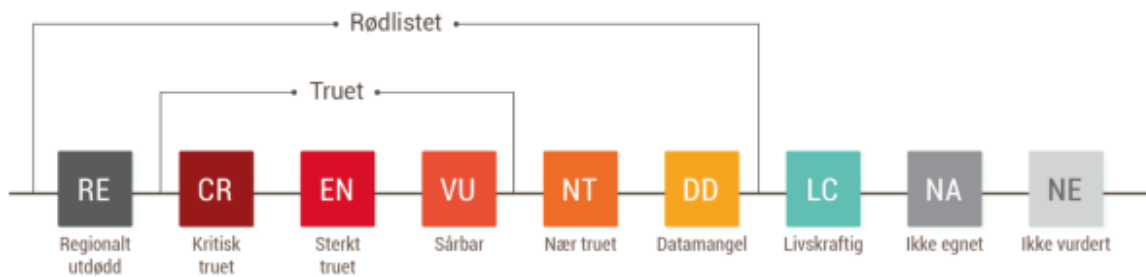
I forbindelse med mulig regulering av et område ved Strand kyrkjegard i Strand kommune har Ecofact fått i oppdrag av Eika Landskap å gjennomføre en biologisk kartlegging av planområdet.

Figur 1: Kartleggingsområde ved Strand kyrkjegard.

Metode

Området ble befart av Pernille Fritheim og den 04.10.2024. Forvaltningsrelevante arter ble kartlagt og kategorisert etter dags gjeldene rødliste (Artsdatabanken, 2021) (figur 2). Områdets naturtyper ble kategorisert etter NiN 2.2 systemet (Bryn et.al., 2020), og videre etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks M-2209 (Miljødirektoratet, 2024). Aktuelle databaser (artskart og naturbase) er og gjennomgått for relevante opplysninger om planområdets biologiske mangfold. Når det gjelder fugl var kartleggingstidspunktet ikke egnet for å fange opp fuglelivet i området. Kunnskapsgrunnlaget i denne artsgruppen er dermed basert på eksisterende data fra offentlige databaser og lokal fuglekyndig, Arvid Tjøstheim.

Figur 2: Røddlistekategorier hentet fra Røddlista (Artsdatabanken, 2021)

Resultat

Foreliggende registreringer

Det foreligger ikke tidligere kartlagte naturtyper i området. Av arter er det tidligere registrert dvergstanksopp (VU) innenfor kirkegården. Denne ble ikke observert ved befaring, men det er ikke usannsynlig at arten hadde blitt gjenfunnet på samme sted eller i nærheten på et annet tidspunkt. Videre anses et annet funn av vassmynte (NT) fra 1889 som utgått, både pga. habitat og stor unøyaktighet i posisjon. Av tidligere fugleregistreringer finnes det innenfor planområdet registreringer av gråspurv (NT), stær (NT), kornkråke (VU), grønnfink (VU), gulspurv (VU) og gråmåke (VU), men det er usikkerhet rundt hvorvidt disse hekker i området. Det er ikke usannsynlig at gråspurv hekker i bygninger, eventuelt i trær eller busker. Stær hekker trolig ved bebyggelse. Det er noe usikkert hvorvidt gulspurv hekker, men den virker ikke å være tallrik i området. Det er mindre sannsynlig at kornkråke, grønnfink og gråmåke forekommer som hekkefugl. Ettersom det ikke er gjennomført kartlegging av planområdet i hekketiden er det noe usikkerhet rundt kunnskapen om fugl, men potensialet for andre forvaltningsrelevante arter i og i nærhet til planområdet utenom de ovennevnte er lite. Det er bekreftet at det ikke finnes vipe (CR) i og rundt planområdet (Tjøstheim pers.med.).

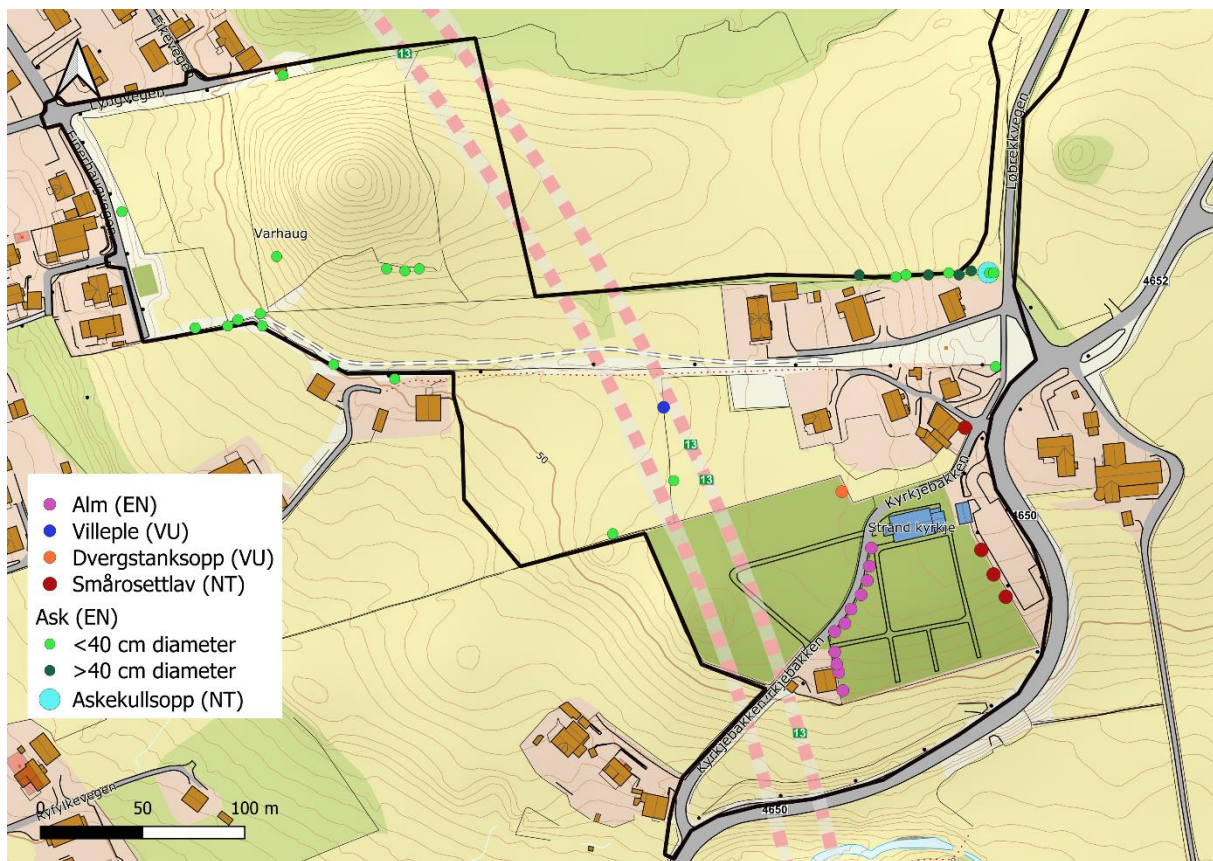
Arter kartlagt på befaring

Av rødlistede karplanter ble det på befaring registrert alm (EN), ask (EN) og villeple (VU). Alm fantes som eldre styvingstrær på rekke langs kirkegården, mens ask fantes jevnt over hele planområdet. Mange av asketrærne var oppslag eller unge trær, men det fantes også noen større. Fordi ask kan forekomme hyppig som oppslag, er registreringene delt inn etter store trær og mindre trær (se figur 3). Store asketrær er definert som trær med diameter >40 cm. Ask er rødlistet grunnet

sykdommen askeskuddsyke, noe de fleste store asketrærne i planområdet var rammet av. Villeple ble registrert ett sted, og er blant annet truet av hybridisering med hageeple. Hybrider kan forekomme og arten kan være vanskelig å bestemme morfologisk. Foreliggende registrering har alle karaktertrekk for villeple, og anses derfor som villeple. Alm er truet av hjortedyrbeiting- og gnag, samt soppsykdommen almesyke. Almtrærne innen planområdet fremsto ved befaring friske, og uten noen form for naturlig bestandsreduksjon.

Av lav ble smårosettlav (NT) funnet på flere gamle trær av platanlønn ved kirkegården. Platanlønn er en fremmedart, men gamle trær spesielt kan være verdifulle for epifyttisk lav- og moseflora. Flere rødlistede arter kan knyttes til gamle lønnetrær i parker og bynære områder, hvor de finner et tilfredsstillende vekstsubstrat i lys av treets kontinuitet og høy pH i barken. I Norge finnes smårosettlav kun i Rogaland, og er vurdert til nær truet (NT) da den har en lokal og foreløpig begrenset utbredelse.

Av sopp ble askekullsopp (NT) registrert på ett asketre. Denne arten vokser på død ved av ask og er rødlistet grunnet tilbakegang i vertstreet ask. Det ble ikke funnet rødlistede moser.

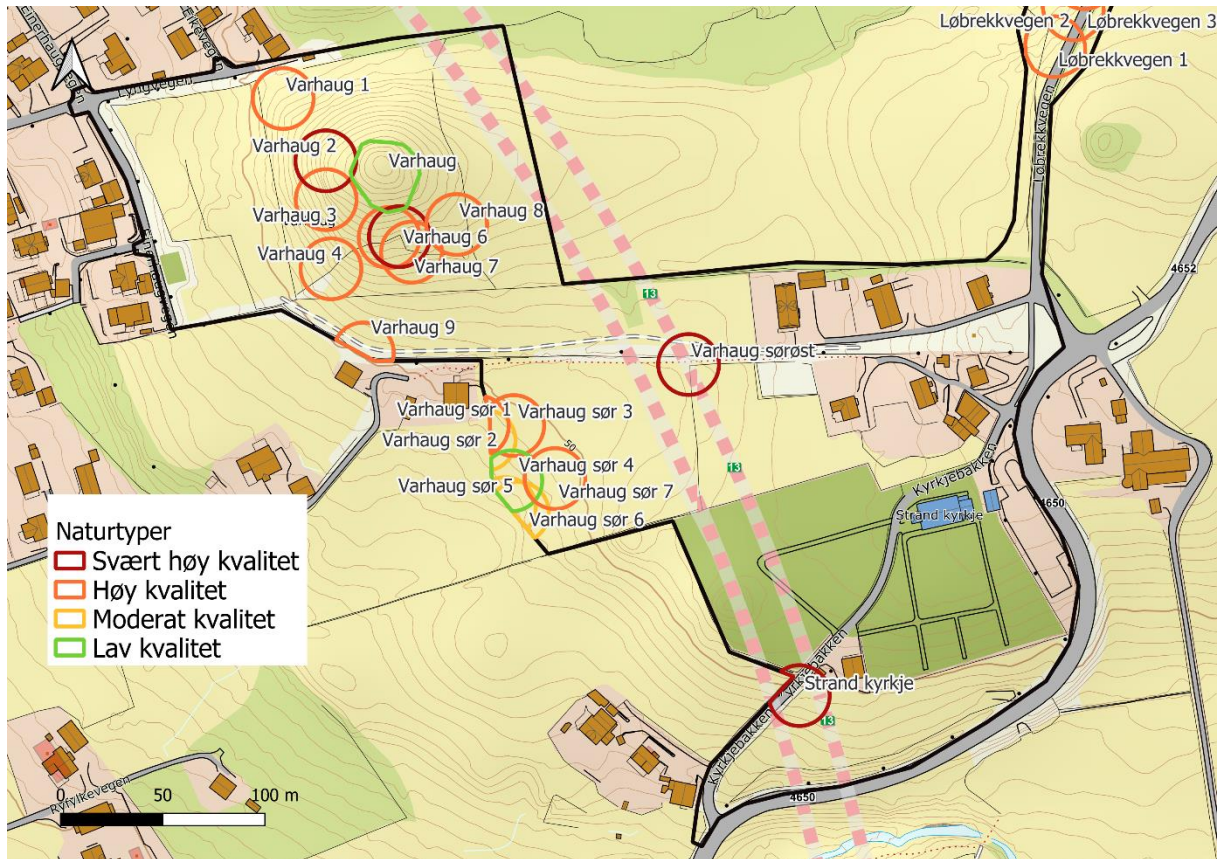

Figur 3: Oversikt over rødlistearter funnet innenfor planområdet. Almtrærne fremsto styv.

Naturtyper

På den gamle gravhaugen, Varhaug, ble det på den øverste høyden registrert naturtypen naturbeitemark. Dette er en type semi-naturlig eng, som holdes i hevd ved beite og som blir minimalt gjødslet og ikke jordbearbeidet. Av andre naturtyper ble det registrert flere Hule eiker i planområdet. Hule eiker er beskyttet som en Utvalgt naturtype etter Naturmangfoldloven §52 fordi

de er viktige leveområder for andre arter. Det ble registrert 23 Hule eiker, hvor enkelte var synlig hule. Fem av disse ble registrert ved gang- og sykkelveien og omtales i eget avsnitt. Beskrivelser for eikene langs foreslått gang- og sykkelvei følger i tabell 2, mens øvrige naturtyper beskrives i tabell 1. Se lokasjon i figur 4.

Figur 4: Oversikt over naturtypene som ble registrert i området. Alle lokalitetene bortsett fra Varhaug er Hule eiker.

Tabell 1: Beskrivelse av lokalitetene med naturbeitemark og hule eiker. Ingen rødlistearter av karplanter, moser, lav og sopp ble registrert innenfor disse lokalitetene og ingen arter innen disse artsgruppene er kjent fra før. Tilstand- og naturmangfoldvurdering samt lokalitetskvalitet er satt etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks (M-2209).

Lokalitet	Beskrivelse	Lokalitets-kvalitet
Varhaug	Tilstand er vurdert til moderat basert på at lokaliteten i dag er preget av ekstensiv bruk, men med spor etter gjødsling som følge av at dyrene også går på nærliggende oppgjødslete arealer og dermed sprer slik gjødsel til lokaliteten. Lokaliteten er intakt og uten gjenvekst. Det er en svak effekt av fremmedarter, hvor høstberberis ble registrert på ett sted på kanten av lokaliteten. Naturmangfold er vurdert til lite basert på liten størrelse (< 8000 m ²). Tre habitatspesifikke arter ble funnet i arealet (blåklokke, smalkjempe og tiriltunge). Andre arter var ryllik, kystgrisøre, legeveronika, hårsveve og gulaks. Lokaliteten har lite økologisk variasjon innenfor hovedtypen, og kun	Lav

	1 kartleggingsenhet ble registrert. Naturbeitemarka befinner seg på toppen av en gammel gravhaug.	
Varhaug 1	Tilstanden vurderes til moderat ettersom arealet preges av noe høy dekning av gjenvekstrær (10-25 %). Busksjiktsdekningen er vurdert til 5-10 %. Naturmangfold er vurdert til stort på grunnlag av eikas store størrelse (omkrets >300 cm). Den har små barksprekker (dypeste 15-30mm) på deler av stammen og mangler synlig hulrom.	Høy
Varhaug 2	Tilstand er vurdert til god basert på at det er få gjenvekstrær rundt eika (2,5-5 % dekning). Dekningen av busker er vurdert til 2,5-5%. Naturmangfold er vurdert til stort på grunnlag av eikas store størrelse (omkrets >300 cm). Den har små barksprekker (dypeste 15-30mm) på deler av stammen. Den er ikke synlig hul.	Svært høy
Varhaug 3	Tilstand er vurdert til god basert på at forekomsten av gjenvekstrær rundt eika er lav (<10 %). Dekningen av busker er vurdert til lav (<25 %). Naturmangfold er vurdert til moderat på grunnlag av middels størrelse på eika (omkrets 250-300 cm). Eika har glatt og jevn bark (under 15 mm store furer) og mangler synlig hulrom.	Høy
Varhaug 4	Tilstanden vurderes til moderat ettersom arealet preges av noe høy dekning av gjenvekstrær (10-25 %). Busksjiktsdekningen er vurdert til 2,5-5 %. Naturmangfold er vurdert til stort på grunnlag av eikas store størrelse (omkrets >300 cm). Eika har glatt og jevn bark (under 15 mm store furer) og mangler synlig hulrom.	Høy
Varhaug 5	Tilstand er vurdert til god basert på at det er få gjenvekstrær rundt eika (5-10% dekning). Dekningen av busker er vurdert til 5-10%. Naturmangfold er vurdert til moderat på grunnlag av middels størrelse på eika (omkrets 250-300 cm) og at den har små barksprekker (dypeste 15-30 mm) på deler av stammen. Eika mangler synlig hulrom.	Høy
Varhaug 6	Eika er en høy stubbe hvor øvre deler av treet tidligere har blitt saget av. Tilstand er vurdert til god basert på at det er få gjenvekstrær rundt eika (5-10% dekning). Dekningen av busker er vurdert til 5-10%. Naturmangfold er vurdert til stort på grunnlag av eikas store størrelse (omkrets >300 cm). Den har små barksprekker (dypeste 15-30 mm) på deler av stammen og mangler synlig hulrom.	Svært høy
Varhaug 7	Eika er en høy stubbe hvor øvre deler av treet tidligere har blitt saget av. Tilstand er vurdert til god basert på at det er få gjenvekstrær rundt eika (5-10% dekning). Dekningen av busker er vurdert til 0-2,5%. Naturmangfold er vurdert til moderat på grunnlag av middels størrelse på eika (omkrets 250-300 cm). Eika har glatt og jevn bark (under 15 mm store furer) og mangler synlig hulrom.	Høy
Varhaug 8	Tilstand er vurdert til god basert på at det er få gjenvekstrær rundt eika (5-10% dekning). Dekningen av busker er vurdert til 2,5-5%. Naturmangfold er vurdert til moderat på grunnlag av middels størrelse på eika (omkrets 250-300	Høy

	cm). Eika har glatt og jevn bark (under 15 mm store furer) og mangler synlig hulrom.	
Varhaug 9	Tilstanden vurderes til moderat ettersom arealet preges av noe høy dekning av gjenvekstrær (10-25 %). Busksjiktsdekningen er lav og vurdert til 10-25 %. Naturmangfold er vurdert til stort på grunnlag av eikas store størrelse (omkrets >300 cm). Den har små barksprekker (dypeste 15-30mm) på deler av stammen og mangler synlig hulrom. Eika står i en hage rett utenfor planområdet og rotsonen strekker seg høyst sannsynlig innenfor planområdet.	Stort
Varhaug sør 1	Tilstand er vurdert til god basert på at eika ikke er omringet av gjenvekstrær. Dekningen av busker er vurdert til 0. Naturmangfold er vurdert til moderat på grunnlag av middels størrelse på eika (omkrets 250-300 cm). Eika har glatt og jevn bark (under 15 mm store furer) og mangler synlig hulrom.	Høy
Varhaug sør 2	Tilstand er vurdert til god basert på at eika ikke er omringet av gjenvekstrær. Dekningen av busker er vurdert til 0. Naturmangfold er vurdert til lite på grunnlag av liten størrelse på eika (omkrets 200-250 cm). Eika har glatt og jevn bark (under 15 mm store furer) og mangler synlig hulrom. Eika står utenfor planområdet, men rotsonen går innenfor.	Moderat
Varhaug sør 3	Tilstand er vurdert til god basert på at forekomsten av gjenvekstrær rundt eika er lav (<10%). Dekningen av busker er vurdert til lav (<25%). Naturmangfold er vurdert til moderat på grunnlag av middels størrelse på eika (omkrets 250-300 cm). Eika har glatt og jevn bark (under 15 mm store furer) og mangler synlig hulrom.	Høy
Varhaug sør 4	Tilstanden vurderes til moderat ettersom arealet preges av noe høy dekning av gjenvekstrær (10-25 %). Busksjiktsdekningen er vurdert til 2,5-5%. Naturmangfold er vurdert til lite på grunnlag av liten størrelse på eika (omkrets 200-250 cm). Eika har glatt og jevn bark (under 15 mm store furer) og mangler synlig hulrom.	Lav
Varhaug sør 5	Tilstanden vurderes til moderat ettersom arealet preges av noe høy dekning av gjenvekstrær (25-50 %). Busksjiktsdekningen er vurdert til 5-10 %. Naturmangfold er vurdert til moderat på grunnlag av middels størrelse på eika (omkrets 250-300 cm). Eika har glatt og jevn bark (under 15 mm store furer) og mangler synlig hulrom. Selve eika står utenfor planområdet men rotsonen antas å være innenfor.	Moderat
Varhaug sør 6	Tilstanden vurderes til moderat ettersom arealet preges av noe høy dekning av gjenvekstrær (25-50 %). Busksjiktsdekningen er vurdert til 5-10 %. Eika har liten størrelse (omkrets 200-250 cm), men naturmangfold er vurdert til moderat basert på at eika har små barksprekker (dypeste 15-30mm) på deler av stammen. Den er ikke synlig hul.	Moderat
Varhaug sør 7	Tilstand er vurdert til god basert på at det er få gjenvekstrær rundt eika (5-10% dekning). Dekningen av busker er vurdert til 2,5-5%. Naturmangfold er vurdert til moderat på grunnlag av middels størrelse på eika (omkrets 250-300 cm). Eika har glatt og jevn bark (under 15 mm store furer) og mangler synlig hulrom.	Høy

Varhaug sørvest	Tilstand er vurdert til god basert på at forekomsten av gjenvekstrær rundt eika er lav (<10 %). Dekningen av busker er vurdert til lav (<25 %). Naturmangfold er vurdert til stort på grunnlag av eikas store størrelse (omkrets >300 cm). Den har små barksprekker (dypeste 15-30 mm) på deler av stammen og mangler synlig hulrom. Eika står ved et steingjerde i oppgjødsla beitemark.	Svært høy
Strand kyrkje	Tilstand er vurdert til god basert på at eika ikke er omringet av gjenvekstrær. Dekningen av busker er vurdert til lav (< 25 %). Naturmangfold er vurdert til stort på grunnlag av eikas store størrelse (omkrets >300 cm). Den har små barksprekker (dypeste 15-30mm) på deler av stammen og mangler synlig hulrom. Eika deler seg over brysthøyde.	Svært høy

Resultater for potensiell gang- og sykkelvei

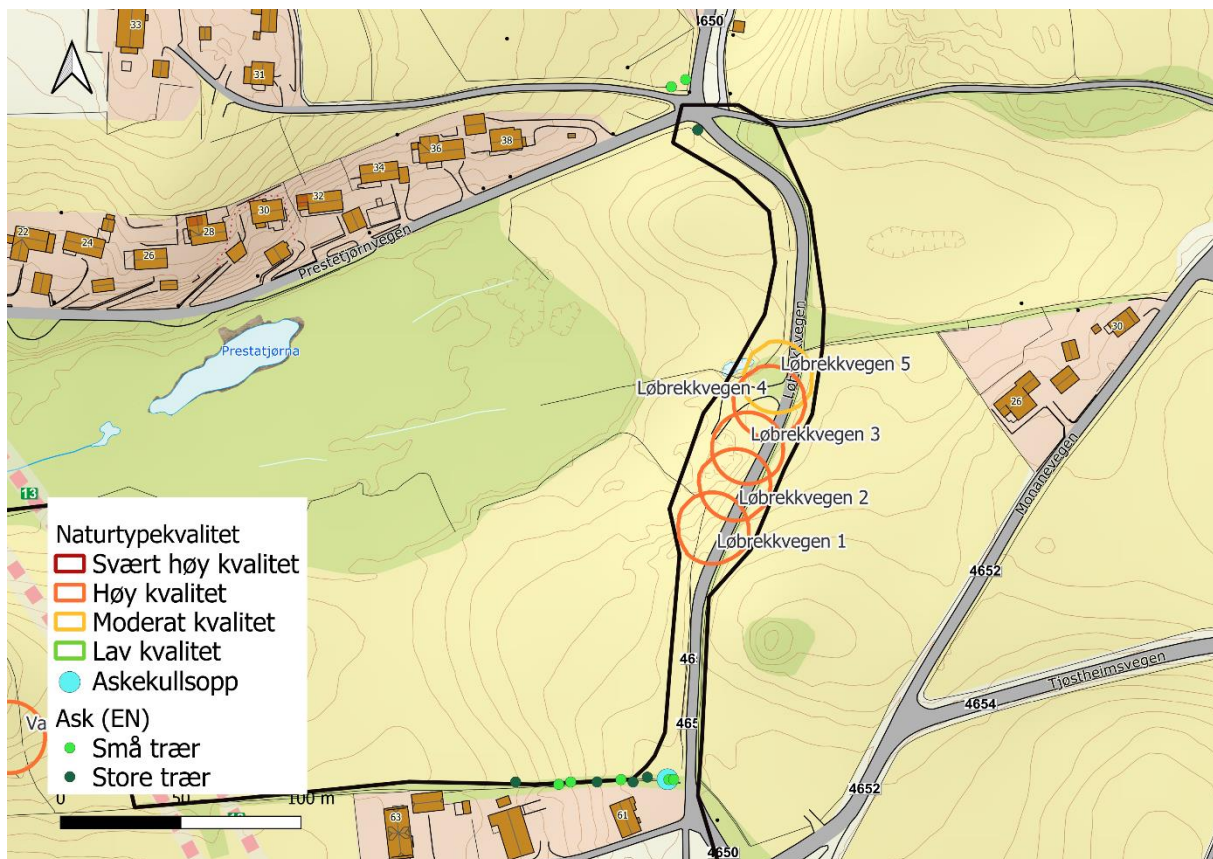
Av rødlistede karplanter ble det på befaringsregistrert ask, som er sterkt truet (EN) på Rødlista for arter. Fordi ask kan forekomme hyppig som oppslag, er registreringene delt inn etter store trær og mindre trær (se figur 2). Store asketrær er definert som trær med diameter >40 cm.

Langs foreslått gang- og sykkelvei ble det registrert fem Hule eiker. Ingen av eikene var synlig hule, og eikene er dermed registrert på bakgrunn av at omkrets er over 2 meter og at de dermed antas å være hule. Eikene ble undersøkt for rødlistede moser, lav og sopp. Ingen rødlistede moser, lav eller sopp ble funnet. Beskrivelser for eikene langs foreslått gang- og sykkelvei følger i tabell 2, og lokasjon for både ask og eik finnes i figur 5.

Tabell 2: Beskrivelse av de ulike eikene funnet ved den foreslåtte gang- og sykkelstien. Alle bortsett fra én hadde en omkrets mellom 200-250 cm, mens en målte 250-300 cm. Ingen hadde synlig hulrom. Ingen rødlistearter av karplanter, moser, lav og sopp ble registrert innenfor disse lokalitetene og ingen innenfor disse artsgruppene var kjent fra før. Tilstand- og naturmangfoldsvurdering samt lokalitetskvalitet er satt etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks (M-2209).

Lokalitetsnavn	Beskrivelse	Lokalitetskvalitet
Løbrekkvegen 1	Tilstand er vurdert til god basert på at eika ikke er omringet av gjenvekstrær og deknningen av busker er vurdert til 0. Eika har liten størrelse (omkrets 200-250 cm), men naturmangfold er vurdert til moderat basert på at eika har små barksprekker (dypeste 15-30mm) på deler av stammen. Barksprekker kan øke sannsynligheten for at man finner sjeldne arter på treet. Eika står ved en asfaltert vei og oppdyrket varig eng.	Høy
Løbrekkvegen 2	Tilstand er vurdert til god basert på at eika ikke er omringet av gjenvekstrær. Dekningen av busker er vurdert til 2,5-5%. Naturmangfold er vurdert til moderat på grunnlag av middels størrelse på eika (omkrets 250-300 cm) og at den har små barksprekker (dypeste 15-30mm) på deler av stammen. Eika står ved en asfaltert vei og oppdyrket varig eng.	Høy
Løbrekkvegen 3	Tilstand er vurdert til god basert på at eika ikke er omringet av gjenvekstrær. Dekningen av busker er vurdert til 0-2,5%. Eika har liten	Høy

	størrelse (omkrets 200-250 cm), men naturmangfold er vurdert til moderat basert på at eika har små barksprekker (dypeste 15-30mm) på deler av stammen. Den er ikke synlig hul. Eika står ved oppdyrket varig eng, samt noe asfaltert vei og sterkt endret fastmark med dekke av grus.	
Løbrekkvegen 4	Tilstand er vurdert til god basert på at eika ikke er omringet av gjenvekstrær. Dekningen av busker er vurdert til 0. Eika har liten størrelse (omkrets 200-250 cm), men naturmangfold er vurdert til moderat basert på at eika har små barksprekker (dypeste 15-30mm) på deler av stammen. Den er ikke synlig hul. Eika står ved en asfaltert vei og sterkt endret fastmark med dekke av grus.	Høy
Løbrekkvegen 5	Tilstand er vurdert til god basert på at eika ikke er omringet av gjenvekstrær. Dekningen av busker er vurdert til 2,5-5%. Naturmangfold er vurdert til lite på grunnlag av liten størrelse på eika (omkrets 200-250 cm). Eika har glatt og jevn bark (under 15 mm store furer) og mangler synlig hulrom. Eika står ved en asfaltert vei og sterkt endret fastmark med grus og stein.	Moderat

Figur 5: Plassering av Hule eiker og ask innenfor området for mulig gang- og sykkelvei. Lokalitetskvalitet etter M-2209. Store trær er trær med diameter >40 cm i brysthøyde. Grense for kartleggingsområde er markert i svart.

Bilder

Figur 6: Hule eiker langs foreslått gang- og sykkelvei.

Figur 7: Stor Hul eik ved Strand kyrkje

Figur 8: Styva platanlønn med rødlistearten smårosett-lav (NT) på kirkegården.

Kilder

Artsdatabanken (2023). Fremmedartslista 2023. [Fremmedartslista 2023 - Artsdatabanken](#)

Artsdatabanken (2021). Norsk rødliste for arter 2021. [Rødlista 2021 - Artsdatabanken](#)

Bryn, A., Bekkby, T., Dervo, B., Dolan, M., & Halvorsen, R. 2020. Hovedveileder for feltbasert kartlegging av terrestrisk, limnisk og marin naturvariasjon etter NiN. utgave 1, kartleggingsveileder nr 1, Artsdatabanken, Trondheim.

Miljødirektoratet (2024). Kartleggingsinstruks - Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2. [Kartleggingsinstruks: Kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN2 - miljodirektoratet.no](#)